

คำนำ

บทเรียนสำเร็จรูป สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง และในฐานะพลเมืองของประเทศ มีทั้งหมด 5 เล่ม ดังนี้

เล่มที่ 1 เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

เล่มที่ 2 เรื่อง สิทธิเด็ก

เล่มที่ 3 เรื่อง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิต

เล่มที่ 4 เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่น

เล่มที่ 5 เรื่อง การปกครองส่วนท้องถิ่น

สำหรับบทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 1 เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยนี้ ประกอบด้วย แบบทดสอบก่อนเรียน จุดประสงค์การเรียนรู้ คำแนะนำในการใช้บทเรียน สำเร็จรูป และแบ่งเนื้อหาออกเป็นกรอบความรู้ พร้อมกรอบคำถาม และแบบทดสอบ หลังเรียน เพื่อประกอบการเรียนการสอนและมุ่งเน้นกระบวนการกลุ่มของนักเรียนให้มีความรับผิดชอบ กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและมีความซื่อสัตย์ เพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นการแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มแบบความสามารถ เพื่อให้เด็กเก่งได้ช่วยเหลือเด็กอ่อนในกลุ่ม ฝึกความมีน้ำใจ และเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญ และคณะครูที่ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดทำและปรับปรุง พัฒนาบทเรียน ตลอดจนนักเรียนที่มีส่วนร่วมทำให้บทเรียนชุดนี้มีประสิทธิภาพตามต้องการ

ผู้จัดทำจึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคมชุดนี้ จะเป็นแหล่งความรู้ที่มีประโยชน์ต่อผู้เรียน และเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนนำไปพัฒนาการเรียนการสอนของตนให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

นางดวงแข สุขเจริญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	
คำแนะนำการใช้บทเรียนสำเร็จรูป	ก
มาตรฐาน และตัวชี้วัดการเรียนรู้	ข
จุดประสงค์การเรียนรู้	ค
แบบทดสอบก่อนเรียน	1
กรอบความรู้ที่ 1	4
กรอบความรู้ที่ 2	5
กรอบความรู้ที่ 3	6
กรอบความรู้ที่ 4	7
กรอบความรู้ที่ 5	8
กรอบความรู้ที่ 6	9
กรอบความรู้ที่ 7	10
กรอบความรู้ที่ 8	11
กรอบความรู้ที่ 9	12
กรอบความรู้ที่ 10	13
กรอบความรู้ที่ 11	14

กรอบความรู้ที่ 12	15
กรอบความรู้ที่ 13	16
กรอบสรุป	17
กิจกรรมที่ 1	19
แบบทดสอบหลังเรียน	21
เฉลยกิจกรรมที่ 1	25
เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน	27
เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน	28
บรรณานุกรม	29
ประวัติผู้จัดทำ	30

คำแนะนำการใช้บทเรียนสำเร็จรูป

1. บทเรียนสำเร็จรูป เล่มที่ 1 เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ประกอบด้วย

1.1 จุดประสงค์การเรียนรู้ที่มุ่งให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.2 เนื้อหาของบทเรียนสำเร็จรูป มีส่วนประกอบ ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบทดสอบก่อนเรียนประจำบทเรียน จำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 2 กรอบความรู้ที่ 1 ถึง กรอบความรู้ที่ 13

ส่วนที่ 3 กรอบสรุป

ส่วนที่ 4 แบบทดสอบหลังเรียนประจำบทเรียน จำนวน 10 ข้อ

2. การเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปให้นักเรียนทำตามคำแนะนำโดยปฏิบัติตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 นักเรียนเข้ากลุ่มโดยความสามารถ ในแต่ละกลุ่มประกอบด้วย นักเรียน เก่ง : ปานกลาง : อ่อน โดยวัดจากผลการประเมินจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2.2 นักเรียนศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้ ให้เข้าใจ

2.3 นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนประจำบทเรียน จำนวน 10 ข้อ

พร้อมตรวจคำตอบ

2.4 นักเรียนศึกษากรอบความรู้ที่ 1 - 13 ให้เข้าใจ โดยเนื้อหาในกรอบความรู้ จะเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก

2.5 นักเรียนทำกรอบคำถาม พร้อมตรวจคำตอบจากเฉลยกรอบคำถาม หากนักเรียนทำผิดให้เพื่อนในกลุ่มให้ความช่วยเหลือเพื่อนที่ทำผิด โดยการกลับไปศึกษากรอบความรู้เดิมอีกครั้ง และทำกรอบคำถามใหม่จนกว่าจะผ่านเกณฑ์ คือ ร้อยละ 80

2.6 นักเรียนศึกษากรอบความรู้ต่อไป และทำกรอบคำถาม ทำแบบนี้ไปเรื่อยจนจบบทเรียน

2.7 นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 10 ข้อ หากไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินให้นักเรียนกลับไปศึกษากรอบความรู้ที่ 1 อีกครั้ง จนครบทุกกรอบและทำแบบทดสอบหลังเรียนใหม่ จนกว่าจะผ่านเกณฑ์การประเมิน คือ ร้อยละ 80

2.8 นักเรียนต้องมีความซื่อสัตย์ในการเรียน ห้ามเปิดดูเฉลยก่อนทำกรอบคำถาม และแบบทดสอบหลังเรียนเสร็จ

มาตรฐาน และตัวชี้วัดการเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม
มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยม
ที่ดีงามและดำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและ
สังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัดการเรียนรู้

ส 2.1 ป.5/1 ยกตัวอย่างและปฏิบัติตามสถานภาพ บทบาท สิทธิเสรีภาพ
และหน้าที่ในฐานะพลเมืองดี

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)

นักเรียนมีความรู้ความสามารถ ดังนี้

1. อธิบายหน้าที่ของพลเมืองที่ดี
2. จำแนกหน้าที่ของพลเมืองที่ดี
3. ยกตัวอย่างคุณลักษณะของพลเมืองที่ดี
4. เห็นคุณค่าของการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม
5. ยกตัวอย่างคุณลักษณะของพลเมืองที่ดี
6. ชื่นชมการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดีของตนเองและบุคคลอื่น
7. อธิบาย สถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของพลเมือง
8. จำแนกการปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่พลเมือง
9. เห็นความสำคัญในการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของการเป็นพลเมือง
10. อธิบายสถานภาพของบุคคลในสังคมได้
11. อธิบายบรรทัดฐานและจำแนกประเภทของบรรทัดฐานในสังคมได้

ด้านทักษะกระบวนการ / พฤติกรรมการเรียน (P)

1. ความสนใจตั้งใจเรียน
2. ขั้นตอนการทำงาน
3. ความรับผิดชอบ

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

แบบทดสอบก่อนเรียน

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เล่มที่ 1 เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

คำสั่ง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✕ ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้อง
ลงในกระดาษคำตอบ

1. ข้อใดเป็นหน้าที่ของพลเมืองดีที่มีต่อประเทศ

- ก. นับถือพระพุทธศาสนา
- ข. ประกอบอาชีพสุจริต
- ค. แต่งกายให้ทันสมัย
- ง. ละเมิดสิทธิผู้อื่น

2. ข้อใดไม่ใช่สถานภาพที่ได้มาโดยกำเนิด

- ก. สถานภาพทางเครือญาติ
- ข. สถานภาพทางเชื้อชาติ
- ค. สถานภาพทางถิ่นกำเนิด
- ง. สถานภาพทางอาชีพ

3. บทบาทหมายถึงข้อใด

- ก. ปฏิบัติหน้าที่ตามที่เราต้องการ
- ข. ปฏิบัติหน้าที่ตามสถานภาพที่มีอยู่
- ค. ปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งของพ่อแม่

ง. ปฏิบัติหน้าที่ตามคำขอ
ของเพื่อน

4. ข้อใดไม่ถูกต้องเกี่ยวกับสิทธิ

- ก. ทุกคนมีสิทธิได้รับการศึกษา
- ข. ทุกคนมีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาล
- ค. ทุกคนมีสิทธิได้รับการคุ้มครอง
- ง. ทุกคนมีสิทธิตักเตือนผู้อื่น

5. ข้อใดคือหลักเสรีภาพ

- ก. เด็กและเยาวชนได้รับการคุ้มครองจากการใช้ความรุนแรง
- ข. การเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา
- ค. การประกอบอาชีพต่าง ๆ ของบุคคล โดยที่ไม่ผิดกฎหมาย
- ง. การใช้สิทธิเลือกตั้ง

6. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นหน้าที่ของใคร

- ก. ครู
- ข. นักเรียน
- ค. พ่อแม่
- ง. ทุกคน

7. นางดวงแขมีสถานภาพเป็นครู ดังนั้นเขาจะมีบทบาทอย่างไร

- ก. ดูแลความสงบสุขในสังคม
- ข. ปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียน
- ค. ให้ความรู้ อบรมสั่งสอนนักเรียน
- ง. ดูแลความสะอาดในบริเวณโรงเรียน

8. ข้อใดปฏิบัติไม่ถูกต้อง

- ก. ละเมิดสิทธิของผู้อื่น
- ข. สื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่
- ค. ปฏิบัติตามหลักศีลธรรม
- ง. ปฏิบัติต่อกันด้วยความเคารพ

9. ใครใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

- ก. นิذแสดงความคิดเห็นเข้าข้างเพื่อน
- ข. น้อยโต้แย้งกับผู้อื่นด้วยเหตุผล
- ค. นุ่นวิจารณ์ผู้อื่นอย่างมีอคติ
- ง. หน้อยใช้ความรู้สึกตัดสินปัญหา

10. ข้อใดไม่ใช่วิธีการปฏิบัติตนเพื่ออยู่ร่วมกัน

- ก. ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- ข. ช่วยกันแก้ไขปัญหาด่าง ๆ
- ค. มีความเคารพซึ่งกันและกัน
- ง. ทำสิ่งใดโดยไม่สนใจผู้อื่น

ตั้งใจทำข้อสอบนะครับ

กระดาศคำตอบ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย × ลงในช่องอักษร ก ข ค หรือ ง ที่เห็นว่าคำตอบถูกต้องที่สุด

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

คะแนนเต็ม.....

ได้คะแนน.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(นางดวงแข สุขเจริญ)

พลเมืองดี หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ของพลเมืองได้ครบถ้วน ถูกต้อง สมบูรณ์ ทั้งสิ่งที่ต้องกระทำและสิ่งที่ควรกระทำ ซึ่งสิ่งเหล่านั้น ได้แก่ ระเบียบวินัย กฎ กติกา ข้อตกลง กฎหมาย และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สังคม กำหนดขึ้น

ดังนั้นพลเมืองดีของสังคมและประเทศ จะต้องรู้จักปฏิบัติตาม บทบาทและหน้าที่ของตนด้วยความรับผิดชอบ เคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล เสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ปฏิบัติตนตามกฎหมายระเบียบและกฎหมายอย่างถูกต้องเหมาะสม

นักเรียนทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน

ภาพโดย : นางดวงแข สุขเจริญ

จากภาพเป็นการปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงการเป็น พลเมืองดีหรือไม่ อย่างไร

กรอบเฉลย

เป็น เพราะการกวาดขยะทำให้บริเวณโรงเรียนสะอาด
นักเรียนมีความรับผิดชอบทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีวิธีการปฏิบัติ ดังนี้

1. เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม เราจะต้องให้ความสำคัญกับประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน เพราะสังคมเป็นที่ที่คนใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน หากแต่ละคนยึดประโยชน์ของตนเองมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม ก็อาจจะทำให้สังคมวุ่นวายได้

2. มีความรับผิดชอบ เมื่ออยู่ในสังคมเราจะต้องมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายโดยไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น ปฏิบัติตามข้อตกลงต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ด้วยความเต็มใจ สามารถเป็นได้ทั้งผู้นำและผู้ตาม และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

นักเรียนช่วยกันทำความสะอาดบริเวณที่รับผิดชอบ

กรอบคำถาม

ภาพโดย : นางดวงแข สุขเจริญ

ถ้าเล่นเกมกับเพื่อนจนดึก จึงลืมทำการบ้านที่ครูมอบหมายให้แสดงว่ากล้าขาดคุณธรรมด้านใด

กรอบเฉลย

ขาดความรับผิดชอบ ไม่รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง

3. มีความเสียสละ คือ เราจะต้องบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม อุทิศทั้งกำลังกาย กำลังทรัพย์ และกำลังปัญญา เพื่อช่วยเหลือสังคมอย่างเต็มที่

4. มีความซื่อสัตย์ คือ เราจะต้องปฏิบัติตนอย่างตรงไปตรงมา ไม่โกหก หลอกลวง ไม่เอาเปรียบผู้อื่น

5. มีความสามัคคี คือ คนในสังคมทุกคน ต้องมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีความรักใคร่กลมเกลียวกันอย่างจริงใจ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมทั้งต้องไม่เห็นแก่ตัว

การแข่งขันกีฬากรีฑาเครือข่ายนาสาร

ภาพโดย : นางดวงแข สุขเจริญ

กรอบคำถาม

หากคนในสังคมไม่มีความสามัคคีกัน สังคมนั้นจะเป็นอย่างไร

กรอบเฉลย

หากคนในสังคมต่างเห็นแก่ตัว ไม่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
ไม่ร่วมมือกัน สังคมจะเกิดความวุ่นวาย ไม่พัฒนา และขาด
ความเจริญก้าวหน้า

6. มีคุณธรรม คือ เราจะต้องยึดมั่น
ในความดีงาม ปฏิบัติในสิ่งที่ดี
สิ่งที่ชอบ ไม่ประพฤติดุร้ายหรือคิดร้ายต่อผู้อื่น

7. มีค่านิยมประชาธิปไตย คือ
เราจะต้องฝึกปฏิบัติตนให้เป็นคนที่เคารพในสิทธิ
และเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น รับฟังความคิดเห็น
ของผู้อื่น เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม
ยึดหลักความเสมอภาค
และยอมรับว่าแต่ละคน
ล้วนมีความแตกต่างกัน

ภาพโดย : นางดวงแข สุขเจริญ

กรอบคำถาม

ครูมอบหมายให้นักเรียนฝึกซ้อมการแสดงในวันปีใหม่เสียงส่วนใหญ่
จะเต้นประกอบเพลง และมีบางส่วนอยากแสดงละคร ควรทำอย่างไร

กรอบเฉลย

ควรเคารพเสียงส่วนใหญ่ที่เพื่อนเลือก คือ ต้นประกอบเพลง

1. การปฏิบัติตนตามสถานภาพ

สถานภาพ หมายถึง ฐานะ ตำแหน่ง หรือเกียรติยศของบุคคลในสังคมตามบทบาทหน้าที่ทางสังคม

สถานภาพโดยทั่วไปมีอยู่ 2 ลักษณะ คือ สถานภาพโดยกำเนิด และสถานภาพที่ได้มาภายหลัง

1. สถานภาพโดยกำเนิด เป็นสถานภาพที่ติดตัวบุคคลมา ตัวอย่างเช่น

1.1 สถานภาพทางเพศ

ได้แก่ เพศชาย เพศหญิง

1.2 สถานภาพทางครอบครัว

เช่น พ่อ แม่ ลูก เป็นต้น

1.3 สถานภาพทางเชื้อชาติ

เช่น เชื้อชาติไทย เชื้อชาติจีน เป็นต้น

1.4 สถานภาพทางถิ่นกำเนิด เช่น ชาวใต้ ชาวอีสาน ชาวเหนือ เป็นต้น

เพศชาย

เพศหญิง

นายเงินเป็นชาวจีน มาทำการค้าอยู่ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีลูกชายสองคน สถานภาพที่ได้มาโดยกำเนิดของนายเงินคืออะไร

ภาพโดย : นางดวงแข สุขเจริญ

กรอบเฉลย

มีสถานภาพทางเพศ คือ เป็นเพศชาย มีสถานภาพทางครอบครัว คือ เป็นพ่อ มีสถานภาพทางเชื้อชาติ คือ เชื้อชาติจีน มีสถานภาพทางถิ่นกำเนิด คือ เป็นชาวจีน

2. สถานภาพที่ได้มาภายหลัง เป็นสถานภาพที่บุคคลมีขึ้นในภายหลัง ตัวอย่างเช่น

1.1 สถานภาพทางการศึกษา เช่น จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นต้น

1.2 สถานภาพทางการสมรส เช่น สามี ภรรยา เป็นต้น

1.3 สถานภาพทางอาชีพ เช่น ครู ตำรวจ แพทย์ พ่อค้า เกษตรกร นักเรียน เป็นต้น

ครู

นักเรียน

ตำรวจ

ภาพโดย : นางดวงแข สุขเจริญ

สุดาเป็นลูกสาวคนเดียวของสุชาติ จบปริญญาตรี ปัจจุบันเธอทำงานเป็นพยาบาล สถานภาพที่ได้มาภายหลังคืออะไร

กรอบเฉลย

จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพ
เป็นพยาบาล

2. การปฏิบัติตนตามบทบาทและหน้าที่

บทบาท หมายถึง การทำหน้าที่ตามสถานภาพที่เป็นอยู่
หน้าที่ หมายถึง สิ่งที่คุณควรพึงกระทำ หรือดเว้นไม่กระทำการอย่างใด
อย่างหนึ่งเพื่อความสงบเรียบร้อย และความเจริญก้าวหน้าของส่วนรวมและ
ประเทศ

ผู้ที่มีสถานภาพใดก็ย่อมต้องมีบทบาทและหน้าที่ที่สัมพันธ์กับ
สถานภาพนั้น เช่น

2.1 ครู มีบทบาทและหน้าที่ให้ความรู้แก่นักเรียน และอบรมสั่งสอน
ให้นักเรียนเป็นคนดี

ภาพโดย : นางดวงแข สุขเจริญ

กรอบคำถาม

พ่อควรแสดงบทบาทและหน้าที่ต่อลูกอย่างไร

กรอบเฉลย

อบรม เลี้ยงดู ส่งเสียให้บุตรได้รับการศึกษา

2.2 นักเรียน มีบทบาทและหน้าที่เรียนหนังสือ ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนและเคารพเชื่อฟัง คำสั่งสอนของครู

ภาพโดย : นางดวงแข สุขเจริญ

2.3 ตำรวจ มีบทบาทและหน้าที่ดูแลความสงบสุข ในสังคม ป้องกัน ปราบปรามโจรผู้ร้ายและผู้กระทำความผิด

ที่มา : <https://sites.google.com>

2.4 ผู้ใหญ่บ้าน มีบทบาทและหน้าที่ในการเป็นหัวหน้า ระดับหมู่บ้าน ดูแลความสงบสุขของคนในหมู่บ้าน

2.5 แพทย์ มีบทบาทและหน้าที่ดูแลรักษาผู้เจ็บป่วย

ที่มา : <http://www.saisawankhayanying.com>

กรอบคำถาม

ถ้าคนในสังคมปฏิบัติตามสถานภาพ บทบาทและหน้าที่ ได้สอดคล้องกับสถานภาพของตนเอง จะส่งผลดีอย่างไร

กรอบเฉลย

จะทำให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เช่น
พยาบาลดูแลคนไข้ ทหารป้องกันประเทศ เป็นต้น

สิทธิและหน้าที่เป็นสิ่งที่คู่กัน เมื่อบุคคลได้รับ “สิทธิ” ซึ่งเป็นผลประโยชน์ส่วนตนที่จะได้รับความคุ้มครองโดยกฎหมาย บุคคลก็ต้องมี “หน้าที่” ควบคู่ไปด้วย เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติโดยรวม

ในฐานะที่เราเป็นพลเมืองดี จึงมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ ดังนี้

1. เคารพเทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เพราะเป็นสถาบันที่มีความสำคัญและมีบุญคุณต่อคนทั้งชาติ พลเมืองดีจึงต้องให้ความเคารพเทิดทูนสถาบันเหล่านี้ยิ่งกว่าชีวิต ด้วยการปฏิบัติ ดังนี้

- เข้าแถวเคารพธงชาติทุกเช้าก่อนเข้าเรียน
- ยืนตรงทุกครั้งเมื่อได้ยินเสียงเพลงชาติ
- ร้องเพลงชาติด้วยความภาคภูมิใจทุกครั้ง
- ปฏิบัติตนตามหลักคำสอนของศาสนา
- แสดงความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์

ภาพโดย : นางดวงแข สุขเจริญ

นักเรียนสามารถแสดงออกถึงการให้ความเคารพสถาบันชาติ
ศาสนา พระมหากษัตริย์ได้อย่างไรบ้าง

กรอบเฉลย

ยื่นเข้าแถวเคารพธงชาติ ไม่เล่นหยอกล้อกับเพื่อน
ขณะที่ทำกิจกรรมหน้าเสาธง ร้องเพลงชาติและสวดมนต์
ด้วยความภาคภูมิใจ

2. อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ปัจจุบันทรัพยากรธรรมชาติ
มีความเสื่อมโทรมลงและมีจำนวนลดลงเป็นอย่างมาก เราจึงต้องช่วยกันอนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้ให้คงอยู่ ด้วยการปฏิบัติดังนี้

- ไม่ตัดไม้ทำลายป่า
- นำวัสดุที่หาได้ง่ายและไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น ประดิษฐ์เป็นของเล่น ใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก
- อนุรักษ์และรักษาความสะอาดของแหล่งน้ำ เช่น ไม่ทิ้งขยะหรือปล่อยน้ำเสียลงในแม่น้ำลำคลอง ใช้น้ำอย่างประหยัดและคุ้มค่า

ภาพโดย : นางดวงแข สุขเจริญ

กรอบคำถาม

ทำไมจึงห้ามไม่ให้ตัดไม้ทำลายป่า

กรอบเฉลย

เพราะปัจจุบันป่าไม่มีจำนวนลดลง เพราะคนตัดต้นไม้
บุกรุกป่าทำอะไรเลือนลอย ทำให้สิ่งแวดล้อมไม่สมดุล โลกร้อนขึ้น

3. อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ศิลปวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึง

เอกลักษณ์ของชาติ พลเมืองดีทุกคนจึงต้องร่วมมือกันอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม
เหล่านี้ให้อยู่คู่กับสังคมไทย ด้วยวิธีการ ดังนี้

- ไม่ทำลายหรือสร้างความเสียหายแก่ศิลปวัฒนธรรมต่าง ๆ เช่น โบราณสถานหรือโบราณวัตถุ
- ศึกษาเรื่องศิลปวัฒนธรรมจนเกิดความเข้าใจ
- ร่วมกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรมทุกครั้งที่มีโอกาส
- เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของชาติให้เป็นที่รู้จักไปทั่วโลก

4. ปฏิบัติตนตามกฎหมาย กฎหมายเป็นสิ่งที่ทำให้สังคมเป็นระเบียบ

เรียบร้อยและสงบสุข ดังนั้นพลเมืองดีทุกคนจึงต้องเคารพและปฏิบัติตาม
กฎหมายอย่างเคร่งครัด เช่น ไม่ฝ่าฝืนกฎจราจร ไม่ลักขโมย ไม่เล่นการพนัน

กรอบคำถาม

การแสดงโนราเป็นศิลปวัฒนธรรมภาคใด

ที่มา : <https://th.depositphotos.com>

กรอบเฉลย

ภาคใต้

3. การปฏิบัติตนตามสิทธิและเสรีภาพ

สิทธิ หมายถึง อำนาจและประโยชน์อันชอบธรรมที่บุคคลพึงมีในฐานะที่เป็นพลเมืองของประเทศ โดยอยู่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย

เสรีภาพ หมายถึง ความเป็นอิสระที่จะกระทำการใด ๆ ตามสิทธิที่มีอยู่โดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น และไม่ขัดต่อกฎหมายตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้

1. สิทธิของบุคคล บุคคลย่อมมีสิทธิต่าง ๆ

ได้แก่ สิทธิในทรัพย์สินของตนเอง สิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สิทธิเสมอกันในการรับบริการทางด้านสาธารณสุข สิทธิของผู้พิการ หรือทุพพลภาพที่จะได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก และความช่วยเหลือจากรัฐ เป็นต้น

สิทธิในการได้รับการศึกษา

ภาพโดย : นางดวงแข สุขเจริญ

กรอบคำถาม

บุคคลมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างไร

กรอบเฉลย

บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกัน ในการได้รับการศึกษา
ขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ
โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

2. เสรีภาพของบุคคล บุคคลย่อมมีเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญของ
ราชอาณาจักรไทย ดังนี้

- เสรีภาพในเคหสถานหรือบ้านเรือนของตนเอง
- เสรีภาพในการเดินทางและการเลือกถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร
- เสรีภาพในการนับถือศาสนา
- เสรีภาพในการประกอบอาชีพ
- เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน และการสื่อ
ความหมายด้วยวิธีอื่น ๆ
- เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ

จากภาพบุคคลมีเสรีภาพ
ด้านใด

กรอบเฉลย

มีเสรีภาพในการประกอบอาชีพ

กรอบสรุป

พลเมืองดี คือ ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ของพลเมืองได้ครบถ้วน โดยมีลักษณะสำคัญ ได้แก่ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีความรับผิดชอบ มีความเสียสละ มีความซื่อสัตย์ มีความสามัคคี มีคุณธรรม และมีค่านิยมประชาธิปไตย นอกจากนี้ยังต้องปฏิบัติตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของตน

หวังว่าเพื่อน ๆ คงจะได้รับ
ความรู้จากการศึกษา
บทเรียนนี้นะคะ

ผมว่าเราไปทำแบบฝึกหัด
ทำยบทและแบบทดสอบ
หลังเรียนกันต่อเลยครับ

กิจกรรมที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

1. นักเรียนจะปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศได้อย่างไร

.....

.....

2. นายสมชายเป็นผู้ใหญ่บ้าน เขามีบทบาทและหน้าที่อย่างไร

.....

.....

3. สิทธิและเสรีภาพคืออะไร และนักเรียนมีสิทธิและเสรีภาพอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

4. นักเรียนควรปฏิบัติตนอย่างไรจึงจะแสดงให้เห็นว่าเคารพ เทิดทูน สถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

.....

.....

5. หากพบเห็นคนชราหรือเด็กกำลังข้ามถนน นักเรียนควรทำอย่างไร

.....

.....

.....

6. หากพบเห็นเพื่อนกำลังถูกคนแปลกหน้าทำร้ายทรมาน นักเรียนควรทำอย่างไร

.....

.....

ศึกษากรณีตัวอย่าง แล้วตอบคำถามต่อไปนี้

ฝ้ายเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และเป็นนักเรียนที่เรียนดี จึงได้รับการคัดเลือกจากทางโรงเรียนให้ไปแข่งขันตอบปัญหาชิงรางวัลในระดับจังหวัดในวันเสาร์ แต่ในวันนั้นคุณพ่อของฝ้ายป่วยหนักจนต้องเข้าโรงพยาบาลและไม่มีใครคอยดูแลพ่อ ฝ้ายจึงสละสิทธิ์การแข่งขันและไปดูแลคุณพ่อแทน

7. ฝ้ายมีสถานภาพที่ได้มาโดยกำเนิด คือ.....

8. ฝ้ายมีสถานภาพที่ได้มาด้วยความสามารถ คือ.....

.....

9. ฝ้ายปฏิบัติตนเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่อย่างไร.....

.....

10. ถ้านักเรียนเป็นฝ้าย จะเลือกปฏิบัติอย่างไร

.....

.....

แบบทดสอบหลังเรียน

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เล่มที่ 1 เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

คำสั่ง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✕ ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้อง
ลงในกระดาษคำตอบ

1. ข้อใดคือหลักเสรีภาพ ก. การประกอบอาชีพต่าง ๆ ของบุคคล โดยที่ไม่ผิดกฎหมาย ข. เด็กและเยาวชนได้รับการคุ้มครองจากการใช้ความรุนแรง ค. การเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา ง. การใช้สิทธิเลือกตั้ง 2. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นหน้าที่ของใคร ก. ทุกคน ข. พ่อแม่ ค. ครู ง. นักเรียน 3. ข้อใด<u>ไม่ใช่</u>วิธีการปฏิบัติตนเพื่ออยู่ร่วมกัน ก. ช่วยกันแก้ไขปัญหาดัง ๆ ข. ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ค. ทำสิ่งใดโดยไม่สนใจผู้อื่น ง. มีความเคารพซึ่งกันและกัน	4. ข้อใด<u>ไม่ใช่</u>สถานภาพที่ได้มาโดยกำเนิด ก. สถานภาพทางอาชีพ ข. สถานภาพทางเครือญาติ ค. สถานภาพทางเชื้อชาติ ง. สถานภาพทางถิ่นกำเนิด 5. ข้อใด<u>ไม่ถูกต้อง</u>เกี่ยวกับสิทธิ ก. ทุกคนมีสิทธิได้รับการคุ้มครอง ข. ทุกคนมีสิทธิได้รับการศึกษา ค. ทุกคนมีสิทธิดักเตือนผู้อื่น ง. ทุกคนมีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาล 6. ข้อใดปฏิบัติ<u>ไม่ถูกต้อง</u> ก. ปฏิบัติต่อกันด้วยความเคารพ ข. ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ค. ปฏิบัติตามหลักศีลธรรม ง. เชื่อสัจยสุจริตต่อหน้าที่

7. ใครใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต
- ก. นุ่นวิจารณ์ผู้อื่นอย่างมีอคติ
 - ข. นิดแสดงความคิดเห็นเข้าข้างเพื่อน
 - ค. น้อยใช้ความรู้สึกตัดสินปัญหา
 - ง. น้อยโต้แย้งกับผู้อื่นด้วยเหตุผล

8. บทบาทหมายถึงข้อใด
- ก. ปฏิบัติหน้าที่ตามคำขอของเพื่อน
 - ข. ปฏิบัติหน้าที่ตามที่เราต้องการ
 - ค. ปฏิบัติหน้าที่ตามสถานภาพที่มีอยู่
 - ง. ปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งของพ่อแม่

9. นางดวงแขมีสถานภาพเป็นครู ดังนั้นเขาจะมีบทบาทอย่างไร
- ก. ให้ความรู้ อบรมสั่งสอนนักเรียน
 - ข. ปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียน
 - ค. ดูแลความสงบสุขในสังคม
 - ง. ดูแลความสะอาดในบริเวณโรงเรียน

10. ข้อใดเป็นหน้าที่ของพลเมืองดีที่มีต่อประเทศ
- ก. แต่งกายให้ทันสมัย
 - ข. ละเมิดสิทธิผู้อื่น
 - ค. นับถือพระพุทธศาสนา
 - ง. ประกอบอาชีพสุจริต

ตั้งใจทำข้อสอบนะคะ

กระดาษคำตอบ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย × ลงในช่องอักษร ก ข ค หรือ ง ที่เห็นว่าคำตอบถูกต้องที่สุด

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

คะแนนเต็ม.....

ได้คะแนน.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(นางดวงแข สุขเจริญ)

ภาคผนวก

เฉลยกิจกรรมที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

แนวคำตอบ

1. นักเรียนจะปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศได้อย่างไร
ปฏิบัติตนเป็นคนดี ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน เชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ ครูอาจารย์
2. นายสมชายเป็นผู้ใหญ่บ้าน เขามีบทบาทและหน้าที่อย่างไร
ดูแลความสงบสุขของคนในหมู่บ้าน
3. สิทธิและเสรีภาพคืออะไร และนักเรียนมีสิทธิและเสรีภาพอย่างไรบ้าง
สิทธิ หมายถึง อำนาจและประโยชน์อันชอบธรรมที่บุคคลพึงมีในฐานะที่เป็นพลเมืองของประเทศ โดยอยู่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย
เสรีภาพ หมายถึง ความเป็นอิสระที่จะกระทำการใด ๆ ตามสิทธิที่มีอยู่ โดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น และไม่ขัดต่อกฎหมายตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้
ในฐานะนักเรียนเรามีสิทธิและเสรีภาพหลายอย่าง เช่น สิทธิได้รับความคุ้มครองในเกียรติยศและความเป็นอยู่ส่วนตัว สิทธิในทรัพย์สินของตน สิทธิได้รับการบริการทางสาธารณสุข เสรีภาพในเคหสถานหรือบ้านเรือนของตนเอง เสรีภาพในการสื่อสาร เสรีภาพในการเดินทาง เสรีภาพในการนับถือศาสนา เสรีภาพในการประกอบอาชีพ

4. นักเรียนควรปฏิบัติตนอย่างไรจึงจะแสดงให้เห็นว่าเคารพ เทิดทูน สถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

แสดงความเคารพสัญลักษณ์ของสถาบันเหล่านี้ เช่น ยืนตรงเมื่อได้ยินเสียงเพลงชาติ ยืนตรงเมื่อได้ยินเสียงเพลงสรรเสริญพระบารมี

สวดสวดคุณแลมิให้ผู้ใดมาทำร้ายหรือสร้างความเสียหายหรือเสื่อมเสียแก่สถาบันเหล่านี้ เช่น เมื่อพบเห็นบุคคลใดสร้างความเสียหายแก่ศาสนาต้องรีบแจ้งเจ้าหน้าที่ให้ดำเนินการจับกุมทันที

5. หากพบเห็นคนชราหรือเด็กกำลังข้ามถนน นักเรียนควรทำอย่างไร

เข้าไปช่วยโดยการพาข้ามถนน

6. หากพบเห็นเพื่อนกำลังถูกคนแปลกหน้าทำร้ายทุบตี นักเรียนควรทำอย่างไร

รีบแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือผู้ใหญ่ให้รีบช่วยเหลือทันที

ศึกษากรณีตัวอย่าง แล้วตอบคำถามต่อไปนี้

ฝ้ายเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และเป็นนักเรียนที่เรียนดี จึงได้รับการคัดเลือกจากทางโรงเรียนให้ไปแข่งขันตอบปัญหาชิงรางวัลในระดับจังหวัดในวันเสาร์ แต่ในวันนั้นคุณพ่อของฝ้ายป่วยหนักจนต้องเข้าโรงพยาบาลและไม่มีใครคอยดูแลพ่อ ฝ้ายจึงสละสิทธิ์การแข่งขันและไปดูแลคุณพ่อแทน

7. ฝ้ายมีสถานภาพที่ได้มาโดยกำเนิด คือ ลูก

8. ฝ้ายมีสถานภาพที่ได้มาด้วยความสามารถ คือ เรียนดีได้เป็นตัวแทนของโรงเรียนไปแข่งขันตอบปัญหา

9. ฝ้ายปฏิบัติตนเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่อย่างไร ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน มีความกตัญญูต่อบุคคลที่มีพระคุณ

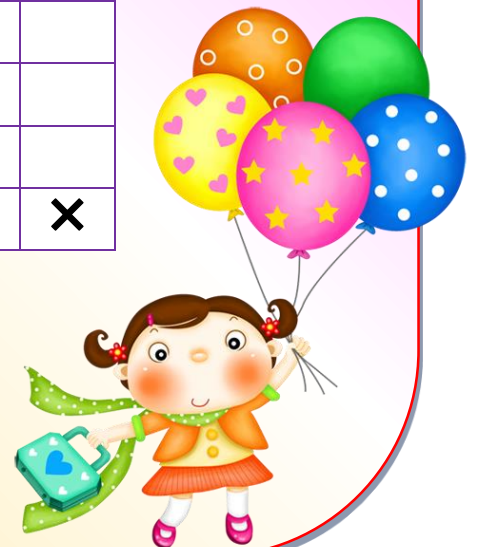
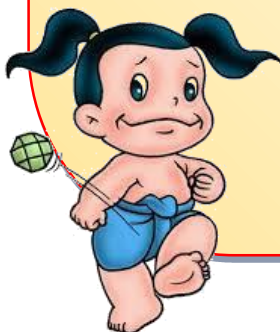
10. ถ้านักเรียนเป็นฝ้าย จะเลือกปฏิบัติอย่างไร จะขอสละสิทธิ์การแข่งขันเพราะต้องการไปดูแลคุณพ่อกำลังป่วยหนัก

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1		×		
2				×
3		×		
4				×
5			×	
6				×
7			×	
8	×			
9		×		
10				×

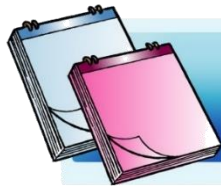

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1	×			
2	×			
3			×	
4	×			
5			×	
6		×		
7				×
8			×	
9	×			
10				×

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ. คู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพมหานคร : 2545.

_____. ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2551.

_____. เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 คู่มือจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.) 2545.

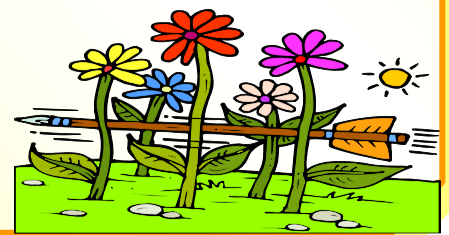
ถวัลย์ มาศจรัส. นวัตกรรมการศึกษาชุดบทเรียนสำเร็จรูป. กรุงเทพฯ : ชารอักษร, 2546.

ทิตนา แคมมณี. 14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ. กรุงเทพฯ:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

_____. ศาสตร์การสอน. กรุงเทพฯ : ด้านสุทธาการพิมพ์, 2547.

ธีระชัย ปุณณโชติ. การสร้างบทเรียนสำเร็จรูป เส้นทางสู่อาจารย์ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.

พรจันทร์ จันทรวิมล. การเขียนและจัดทำหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชน. กรุงเทพฯ : เลฟแอนด์ลิฟ, 2540.

ประวัติผู้จัดทำ

ชื่อ	นางดวงแข สุขเจริญ
อายุ	57 ปี
ตำแหน่ง	ครู
วิทยฐานะ	ครูชำนาญการ
อายุราชการ	35 ปี
สถานศึกษา	โรงเรียนนาสาร ตำบลนาสาร อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3
การศึกษา	วิทยาศาสตร์บัณฑิต วิชาเอก เทคโนโลยีการเกษตร
จากสถาบัน	สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี
ผลงานทางวิชาการ	การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค Team Assisted Individualization (TAI) สารระ หน้าทีพลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

